

בסיעתא דשמיא

שיעורים בפרשת השבוע

הרב אליהו דיסקין שליט"א

עשרת ימי תשובה
יום הכיפורים

שיעור א' | תשפ"ב

ניתן לשמוע בקו ישיר: 073-2951303

www.kolhalashon.com

גישה ישירה לשיעור במערכת קול הלשון
בלי לחפש ולדפדף בין השיעורים במערכת.
מתקשרים לקו קול הלשון במספרים הרגילים והישירים,
מקיימים מיד כוכבית סולמית #
ואחריו את מספר השיעור **30454149** ולסיום סולמית #

לא להחמיץ הזדמנות

החפץ חיים תמיד היה אומר לתלמידים: מה עושים כזה עסק גדול מתשובה? תשובה זה לא דבר כזה קשה! חרטה על העבר וקבלה על העתיד וזהו זה.

קיום כל חלקי התשובה

וחלקי התשובה הם ארבעה, שנים בלב אחד בפה ואחד במעשה, בלב צריך להיות חרטה על העבר וקבלה על העתיד, בפה זה וידוי דברים ובמעשה זה עזיבת החטא, וזה מה שכתוב בתורה **'בפיך ובלבבך לעשותו'** כאן כלול כל ארבעת חלקי התשובה, בפיך זה וידוי דברים, ובלבבך זה חרטה על העבר וקבלה על העתיד, לעשותו זה עזיבת החטא, ואמנם יש הרבה תיקוני תשובה שכתובים בספרי המקובלים אבל אין לזה שייכות לעצם מצות התשובה, המהות של תשובה היא כתוב שכתוב ברמב"ם אתמול הוא היה דחוי ורחוק מהקב"ה והיום הוא אהוב ורצוי, ולעשות את התשובה הזו לא כל כך מסובך.

המעלה של כל פירור תשובה

וכשאדם רוצה לעשות תשובה את מצות וידוי יוצאים ידי חובה מעיקר הדין במילים **'אבל אנחנו ואבותינו חטאנו'** וכל האשמונו בגדנו זה מעלה של פירוט החטא, את החלק הזה של התשובה מאד מאד קל לקיים וכולם מקיימים את זה, החלק של חרטה על העבר וקבלה על העתיד יש בו חילוק בין מיני החטאים, חטא שאדם נכשל בו לעיתים רחוקות וזה לא חלק ממהלך החיים שלו בדרך החיים הרגילה שלו יש חרטה על העבר, ובקל מאד הוא מקבל על עצמו להזהר בזה בפעמים הבאות, ובחטאים שאדם דש בעקביו והוא מורגל בהם יותר קשה לקיים את חלקי התשובה הללו, אבל גם על זה כתוב **'כי קרוב אליך הדבר מאד'** אפשר וצריך ללמוד בספרי מוסר את חומר החטא עד שמגיעים לחרטה על העבר, וגם אם לא מקיימים את זה בשלימות צריך לדעת שהרבינו יונה אפילו שהוא מאריך מאד בכל חלקי התשובה הוא כותב שגם מי שלא עושה מצות תשובה בשלימות יש כאן קיום של מצות התשובה, גם תשובה חלקית שוה הרבה מאד, אנחנו מתפללים **'החזירנו בתשובה שלימה לפניך'** זאת אומרת שיש גם תשובה שאינה שלימה, יש אלפי רבבות מדרגות בקיום מצות תשובה, וכשאדם לומד ספר מוסר ויש לו איזה שהוא קרעכץ בלב: אוי, כמה חבל שעשיתי את זה, זה גם נחשב קיום חלקי של חרטה על העבר, ואין לתאר ולשער כמה שזה מנקה אותו וכמה שזה פועל בשמים, כל פירור של צער על העבר נחשב לחרטה על העבר וכל פירור של חיזוק נחשב קבלה על העתיד, וזה מה שהתורה אומרת שלהתחבר

בראש השנה יכתבון וביום כיפור יחתמון, בעשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים בינונים תלויים ועומדים, השב בינתיים מוחלים לו לא שב בינתיים אפילו הביא כל אילי נביות שבעולם אין מוחלים לו, מי שנמצא בין ראש השנה ליום כיפור וחושב לעצמו: עדיין יש לי זמן, עובר ג' תשרי, ד' תשרי, מגיע ערב יום כיפור והוא עדיין ישן, הוא עובר את כל היום כיפור ומגיע לשעת נעילה והוא עדיין לא חוזר בתשובה, תוקעים בשופר אומרים לשנה הבאה ומתחילים מעריב **'והוא רחום יכפר עוון ולא ישחית'** אז הוא מתעורר לעשות תשובה וזה מאוחר מידי, אמנם תשובה מתקבלת בכל הזמנים אבל הוא כבר נמצא לאחר גזר דין, ומלבד זאת בעשרת ימי תשובה התשובה מתקבלת הרבה יותר בקלות, לא כדאי לחכות לרגע שאחרי האחרון בשביל לחזור בתשובה, **צריך לחזור כאן ועכשיו!**

כי קרוב אליך הדבר מאד

איך עושים תשובה? כתוב בפרשת נצבים **'כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא, לא מעבר לים היא לאמר מי יעלה לנו השמימה גו', כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו'** והרמב"ן מפרש שהפרשה הזו עוסקת במצות התשובה וזה המשך של הפסוקים לפני כן **'ואתה תשוב ושמעת בקול ה' כי תשוב אל ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך'** ועל זה הפסוק ממשיך שמצות תשובה **'אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא ממך גו' כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו'**, יש יצר הרע מאד מסוכן שכשמתעורר לבן אדם רצון לחזור בתשובה היצר הרע מתאר לו שהמצב שלו שחור משחור, יש לך כל כך הרבה עבירות ואתה רוצה לתקן את הכל? למשל: העוון של ביטול תורה כל זמן שלא תלמד ארבע עשרה שעות ביממה לא יהיה לזה צורה של תשובה, כל זמן שלא תקיים בהידור ודברת בם ולא בדברים בטלים התשובה שלך לא שוה כלום, הוא מעורר אותו למאמרי חז"ל שאסור לאדם למלאות פיו צחוק בעולם הזה, כמה תפילות בלי כונה, כמה שמות הקדושים בלי כונה, כמה הנאות לשם תאוה היו לך כאן בעולם, וכהנה וכהנה מעשים הראויים ללו' צדיקים שאם הוא לא יקיים אותם הוא לא קיים מצות תשובה, הוא מראה לו כל מה שכתוב בספרים הקדושים על תיקוני התשובה, איזה תעניות וסיגופים צריכים לעשות על כל חטא וחטא, עד שהאדם מתייאש לגמרי מן התשובה, וכנגד היצר הרע הזה אומר לנו הקב"ה **'כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא, לא בשמים היא ולא מעבר לים היא, כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו'**,

התחבר עם חברים רעים והתחיל לרעות בשדות זרים ולפזול לרחוב שמלא נחשים ועקרבים, והרחוב של היום כל כך מסוכן אפשר ביום אחד ליפול לשאול תחתית ולהפסיד את שני העולמות, ההורים של אותו בחור פנו להתייעץ עם אדם גדול והוא יעץ להם לחתן אותו בהקדם האפשרי, ואחד מהעסקנים שטיפלו בו עסק בקירוב רחוקים והוא הציע לבחור שידוך מקיבוץ של השומר הצעיר, קיבוץ שאין שם שום שייכות לידישקייט, חמץ בפסח, בשר בחלב, חזיר, וכל שאר מרעין בישין, אבל אותה בחורה התחילה לגלות את אור האמת ונמשכה לקיום מצוות והיה ניכר עליה שליבה לשמים, לימדו אותה קצת הלכות שבת, קצת הלכות ברכות, והיא קיימה את כל מה שלימדו אותה בשמחה ובהתלהבות, ואמנם היא בקושי ידעה הלכות ובקושי קיימה תורה ומצוות אבל מה שהיא כן ידעה היא קיימה בשלימות, הלכו להתייעץ עם אדם גדול האם לגשת לשידוך והוא התנגד לשידוך בחריפות, זה לא מתאים בכלל, המצב שלה הרבה הרבה יותר טוב מהמצב שלו, ההורים של הבחור נפגעו עד עמקי נשמתם, הבן שלהם מקיים את כל התרי"ג מצוות, הוא לא מוותר על מנחה בציבור, הוא סך הכל נקלע לתסבוכת והוא נמצא בסיכון, ואילו אותה נערה מהקיבוץ לא מקיימת כמעט שום דבר, איך יכול להיות שהמצב שלה יותר טוב מהמצב שלו? אמר להם אותו אדם גדול: הבן שלכם נמצא למעלה למעלה אבל עם הפנים לכיוון מטה, ואותה נערה בת ישראל נמצאת למטה למטה אבל היא עם הפנים כלפי מעלה, המצב שלה הרבה יותר טוב! **זוהי הנקודה** שדיברנו על תשובה, ודאי שתשובה שלימה זה להיות למעלה עם הפנים למעלה, לתקן כל חטא וחטא בשלימות, אבל יש תשובה פשוטה שהגבר צריך לקיים אותה בכלליות, תשוב לקב"ה! תעשה פרסה! היית עם הגב לקב"ה תסובב אליו את הפנים שלך, לכן כל קבלה קטנה אפילו לתקופה קצרה, למדנו מהפוסקים שאפילו קבלה למשך עשר ימים מועילה, ובספרים מוזכר שקבלה לארבעים יום יש לה מעלה עצומה שזה כנגד ימי יצירת הולד, אבל היסוד הוא אחד כל קבלה קטנה מראה לקב"ה שאנחנו בדרך אליך, אנחנו מסובבים את הפנים שלנו כלפיך.

לקבל רק דברים שיש עליהם שליטה

לב יודע מרת נפשו - כל אחד יודע מה הוא צריך לתקן ואיזה דבר כדאי לו לקבל על עצמו, וכל אחד כשהוא בא לקבל אל עצמו קבלה צריך לבחור נקודה שיש לו עליה שליטה מלאה, למשל: מי שיקבל על עצמו לכוין בתפילה זה קבלה שבדרך כלל אין לאדם על זה שליטה מלאה, וכשאדם מקבל על עצמו דבר שאין לו עליו שליטה הוא עלול ליפול באונס גמור פעם ופעמיים וכך מתייאשים מהקבלה, ואפילו מי שמקבל על עצמו קבלה בשמירת הלשון כדאי

למצות התשובה **'לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא'**.

בגמרא בקידושין כתוב שהמקדש אשה על מנת שאני צדיק גמור אפילו שהוא מוחזק לנו כרשע גמור חוששין לקידושיו שמא הרהר תשובה בליבו, בלי תיקונים ובלי סיגופים בהרהור תשובה אחד בלב הוא צדיק גמור.

'קבלה' על העתיד

והחלק של קבלה על העתיד הוא קצת יותר קשה, מקובלנו מרביתנו שצריך לקבל על עצמינו קבלות קטנות, קטנות אבל חזקות, וכאן הבן שואל: יש לי כל כך הרבה חטאים ועוונות מה יעזור שתי הקבלות הקטנות האלו שקיבלתי על עצמי? וצריך להבין מה המושג **'תשובה'**? היום בשפת הרחוב יש מושג של 'חוזר בשאלה' וזה ההיפך מחוזר בתשובה, אבל זו טעות! תשובה זה לא חלק משאלות ותשובות, זה לא שאלה ותשובה, הטרגדיה הגדולה של חטא היא שהאדם מתרחק מבוראו הוא מפנה גב לקב"ה, וכשהוא עושה תשובה הוא מפנה את פניו כלפי הקב"ה, וכל תשובה להתקרב לקב"ה, כל קבלה הכי קטנה, כל חיזוק הכי קטן, זה מראה שהוא עם הפנים לקב"ה.

להפוך את הפנים לקב"ה

ונסביר את הדברים עם משל - ראובן ושמעון נסעו מירושלים לחיפה, ראובן נמצא עכשיו ביציאה מירושלים ושמעון כבר נמצא במבואות של חיפה, אבל שמעון קיבל טלפון דחוף שהוא חייב לחזור הבית והוא עושה פרסה ומסתובב לכיוון ירושלים, מי נמצא יותר קרוב לירושלים, ראובן או שמעון? אמנם ראובן יותר קרוב פיזית אבל שמעון נמצא עם הפנים לכיוון ירושלים, הוא באמת יותר קרוב, זוהי מצוות תשובה, לא משנה איפוא אתה נמצא, לא משנה כמה רחוק אתה מהקב"ה, אם אתה הופך את הפנים שלך אל הקב"ה גם אם לא תיקנת את הכל אתה כבר קרוב לקב"ה, ובכל פירור של רצון ותשובה לעבודת שמים, בכל טיפה של התחזקות אנחנו מראים לקב"ה שאנחנו עם הפנים אליך, **כתוב** בפוסקים שגם מי שלא נזהר כל השנה לאכול פת פלטר בעשרת ימי תשובה יחמיר על עצמו, ומפורסם הקושיה מה זה המשחק הזה? אנחנו אומרים לו לא לאכול פת פלטר בזמן שהוא יודע ומודיע שביא' תשרי הוא חוזר לאכול כרגיל? הביאור הוא כמו שדיברנו, אמנם זו לא תשובה שלימה אבל הוא מראה לקב"ה שהוא מוכן להתאמץ בשבילו, אנחנו מצידנו רוצים להתקרב אבל יש לנו יצר הרע שאור שבעיסה שמעכב בעדינו.

ונביא עוד משל - מסופר על בחור ממשפחה טובה שהיה בן עליה גדול ושקוע מאד בתורה, לימים הוא

תשובה רק את המפרקת שלך!

הראש ישיבה ר' אהרן לייב אמר לגר' יהושע משקובסקי שליט"א שימליץ לבחורים לקבל על עצמם לוותר פעם אחת ביום, והוסיף ר' אהרן לייב ואמר: לוותר זה לא כשיש לך צל צילו של ספק שאולי השני צודק, אלא רק כשאתה בטוח מליון אחוז שאתה צודק ואתה מוותר זה נחשב ויתור, אין לתאר כמה חכמה וכמה עוצמה מונח בכזו קבלה, מי שרגיל לוותר פעם אחת ביום זה משנה לו את כל האישיות הן בבין אדם לחבירו והן בבין אדם למקום, אדם שמוותר מכניע את הגאווה שלו, הוא אהוב למעלה ונחמד למטה, נח לשמים ונח לבריות, וזה מפתח לכל הסולם הרוחני להגיע לדרגות הכי גבוהות בעבודת שמים, כל הריחוק של האדם מעבודת ה' מגיע בגלל הגאווה שלו בגלל ה'אני' שלו, כשהוא בעל גאווה הקב"ה אומר **'אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת'**, וכשה'אני' של האדם נכנע והוא מתרגל לוותר הלב שלו נפתח להיות קשור עם הקב"ה, זה בדוק ומנוסה! וכמו בכל דבר הנסיון הכי גדול הוא בתוך הבית ומזה יש את התועלת הכי גדולה, **הרב רודרמן זצ"ל** שהיה מתלמידי **הסבא מסלבודקא** סיפר שהסבא אמר לו פעם שכשהוא היה צעיר הוא הלך לאחד האדמו"רים לקבל ברכה שהוא יצליח במה שעכשיו הוא עוסק בשבירת המידות, אמר לו אותו אדמו"ר משפט מאד חכם: **יונגרמאן, אני מציע לך לא לשבור את המידות ולא להילחם בהם, תשובה רק דבר אחד את המפרקת שלך!** לדעת לוותר לשני, להיכנע לשני, להנמיך את עצמך בפני השני, אם הסבא סיפר את זה לעת זקנה זאת אומרת שהמפשט הזה היה חלק מהעבודה שלו, אפשר לראות כאלו שיכולים לשבור ולרסק את כל המידות חוץ מאשר את המפרקת שלהם, וכשפעם אחת יגעו באיזו שהיא נקודה שמפריעה לו הוא התפוצץ לגמרי, לא יעזור כל עבודת המידות שלו, אבל מי ששובר את המפרקת שלו, הוא קונה הכנעה וויתור הוא זוכה באמת, זה העומק בעצה של ר' אהרן לייב לוותר כל יום פעם אחת, וכמה שהוא היה נאה דורש ונאה מקיים ענוותן ושפל ברך.

להידבק במידותיו של הקב"ה

בימי הרחמים והסליחות ובפרט בעשרת ימי תשובה אנחנו מרבים באמירת יג' מידות של רחמים, ידוע מה שדקדקו הרמ"ק ועוד קדמונים מלשון הגמרא **'בשעה שאתם עושים לפני כסדר הזה'** שהסגולה של יג' מידות היא לא רק במה שאנחנו אומרים אותם אלא אנחנו צריכים לקיים אותם, כשאנחנו רוצים לעורר את היג' מידות למעלה אנחנו צריכים להתנהג עם המידות האלו כאן בעולם הזה וזה מה שיעזור עלינו מידה כנגד מידה את היג' מידות של הקב"ה, מה הוא רחום אף אתה רחום, ככל שאנחנו יותר רחמנים כך הקב"ה יהיה יותר רחמן עלינו, וכך בכל

לו לחלק את הקבלה ולהחמיר על עצמו רק בחלק הדיבור ולא בחלק השמיעה, כי שמיעת לשון הרע לא תמיד נמצאת בשליטה שלנו, לפעמים נמצאים עם אנשים מבוגרים שמדברים ואין דרך לעצור אותם, אבל אם הוא קיבל על עצמו את החלק של דיבור בפני עצמו הוא לא ירגיש שהוא נפל ולא קיים את הקבלה וכך הוא יוכל להמשיך בה ביתר שאת.

עצות קלות ופרייז רב

זנזכיר כמה דוגמאות לקבלות וישמע חכם ויוסף לקח - מי שנגוע בלשון הרע שיקבל על עצמו למשך תקופה שבארוחה אחת ביום הוא לא מדבר לשון הרע, לא אבק ולא ספק, וכמובן שהקבלה צריכה להיות על זמן שהוא נמצא ביחד עם חברים ולא בארוחות שהוא יושב בהם עם עצמו, ועדיף לבחור את הארוחה הכי קצרה שיש בה כמה שפחות נסיונות, אין לתאר כמה זה חביב לקב"ה! ואם תאמר: הרי בשאר היום הוא לא נזהר? ראשית כל צריך לדעת שמי שנוזהר באמת במשך ארוחה אחת ביום לא לדבר לשון הרע ברור שגם במשך שאר היום הוא יחשוב פעמיים לפני שהוא מדבר, עד היום לא היה לו שום מעצור הוא דיבר בלי הבחנה, ופתאום מתחילה אצלו מלחמה: כדאי לדבר או לא? ובמלחמה כמו במלחמה לפעמים מנצחים אותך ולפעמים אתה מנצח, אבל גם בלי זה האדם הזה מראה לקב"ה שהוא נמצא עם הפנים אליו, אני כבר לא מפנה לך עורף, **כך זה בלשון הרע** וכך זה בכל נושא שהאדם צריך בו חיזוק, מי שיש לו נסיון של דברים בטלים באמצע הלימוד שיקבל על עצמו ברבע שעה הראשונה של כל סדר לא לדבר דברים בטלים, או להחליט שאם רוצים לדבר דברים בטלים אפשר או לצאת מהבית מדרש או להישאר בבית מדרש ולדבר בעמידה בלי להישען על הסטנדר, לקבל קבלה גמורה ואם עוברים על הקבלה הזו לתת קנס של שקל לצדקה, בדוק ומנוסה שזה עוזר! בהתחלה זה קצת קשה אבל ההרגשה שיש כל הזמן פת בסלו שאם רוצים אפשר לדבר מאד עוזרת לא להרגיש חנוקים, ומאידך לעמוד לדבר אי אפשר יותר מכמה דקות וזה מוציא את כל הטעם מלדבר דברים בטלים, **יש עוד קבלה** שהציעו לי אותה כשהייתי בחור ומאז אני שומר עליה, קבלה קטנה וקלה שפריה רב וכל אחד יכול לקבל אותה על עצמו כאן ועכשיו למשך כל החיים - לברך ברכה ראשונה של ברכת המזון או מתוך סידור או בעצימת עיניים, אל תקבל על עצמך לכזוב בכל הברכה אלא רק לברך מתוך הכתב או בעצימת עיניים, זה עושה מהפכה בכל הברכת המזון עם טיפה מאמץ, **מי שמקבל** על עצמו שלא יעבור עליו יום בלי ללמוד חמש דקות מוסר זה קבלה עצומה שאין לתאר את התועלת ממנה.

שקל לקופה העיר... אתה מכין סנדוויץ' לארוחת בוקר ורואה יהודי רעב פורסים את הלחם לשנים ונותנים לו חצי, זה נקרא פרוס לרעב לחמך, **'ועניי מרודים תביא בית כי תראה ערום וכיסתו ומבשרך לא תתעלם, אז יבקע כשחר אורך וארוכתך מהרה תצמח והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספק, אז תקרא וה' יענה תשוע ויאמר הנני אם תסיר מתוכך מוטה שלח אצבע ודבר און'.**

תפק לרעב נפשך ונפש נענה תשביע

עד כאן דיבר הנביא על צדקה בממון, ומכאן ממשיך הנביא לדבר על דרגה הרבה הרבה יותר גבוהה, **'מפייסו בדברים'** אתה רואה יהודי מסכן ונדכא ואתה מקשיב לו ואומר לו מילים טובות, רואים בחור בישיבה בלי חברים, לא כל כך מוכשר, לא מצליח בחברה, נמצא תמיד בצד, הוא שבור! ואתה ניגש אליו קובע איתו חברותא מידי פעם, שואל אותו מיד פעם קושיה טובה, ווארט טוב, מחמאה, מילה טובה, אתה מרים ומרומם אותו, אתה מתדמה לשכינה, מהפסוקים הבאים לומדים חז"ל ב"פ"ק דבבא בתרא שהמפייסו בדברים גדול יותר ממי שנותן צדקה בממון, **'ותפק לרעב נפשך ונפש נענה תשביע'** יש לתת לעני חצי מהסנדוויץ' שלך אבל יותר מזה **'ותפק לרעב נפשך'** לתת לו חצי מהנפש שלך, הוא צמא למילה טובה, צמא לכך שמיישהו יקשיב לו, ואתה נותן לו את הנפש שלך, על זה הפסוק כותב הרבה יותר ברכות **'וזרח בחושך אורך ואפלתך כצהרים, ונחך ה' תמיד והשביע בצחצחות נפשך ועצמותיך יחליץ והיית כגן רוח וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו, ובנו ממך חרבות עולם מוסדי דור ודור וקרא לך גודר פרץ משובב נתיבות לשבת'.**

יום כיפור של החפץ חיים

זו ההפטרה שקוראים ביום כיפור - באים ללמד אותנו שהצום זה לא העיקר, העיקר זה תיקון המידות **'ותפק לרעב נפשך ונפש נענה תשביע'**, נספר כמה סיפורים איך היה נראה יום כיפור אצל גדולי ישראל - **דער היליגער חפץ חיים** כליל יום כיפור בראדן התפילה כבר הסתיימה וכולם כבר הלכו לישון, עדיין נשאר כמה מנורות דולקות והכהן הגדול מאחיו החפץ חיים נשאר על מקומו יושב על התורה ועל העבודה, פתאום החפץ חיים שם לב שבקצה של הבית מדרש יושב יהודי בודד וגלמוד הוא קם ועזב את כל התורה והעבודה שהוא היה עסוק בהם והתיישב ליד אותו יהודי, הוא הניח את היד על הכתף שלו והתחיל לשוחח איתו, הוא לא דיבר איתו לא על יום כיפור, לא על תשובה, ולא על אימת הדין, הוא ישב איתו שעות וסיפר לו על החיים שלו, על הבחרות שלו, על העניות ושאר הקשיים שהוא עבר, הוא ידע מה עיקר העבודה ביום כיפור, יותר חשוב מצומות ווידיים זה **'ותפק לרעב נפשך'** זה היום כיפור של החפץ חיים.

מידה ומידה, **איש האלוקים קדוש ונורא הרמ"ק זיע"א כתב ספר שלם 'תומר דבורה'** שם הוא מלמד אותנו איך דבקים בקב"ה בכל מידה ומידה, ר' אהרון לייב היה רגיל כל ימי חייו לעסוק בספר הזה, וכמדומה שבקעלם היו לומדים בספר הזה בשבת.

הוי דומה לו

נלמד כעת את ההפטרה של יום כיפור בשחרית ונתבונן מה תיקנו לנו חז"ל להפטיר ביום הקדוש הזה, **'ואמר סולו סולו פנו דרך הרימו מכשול מדרך עמי, כי כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים'** מהפסוק הזה מביאה הגמרא במגילה שבמקום גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענוותנותו, מצד אחד מרום וקדוש אשכון אבל עם מי אני נמצא? את דכא ושפל רוח, **הרב"ה הגדול של כלל ישראל הרמב"ם בהלכות מגילה** כותב שעיקר מה שצריך להשקיע בפורים זה במתנות לאביונים שאין שמחה גדולה לפני הקב"ה יותר מלשמח לבבות נשברים, והרמב"ם מביא את הפסוק הזה וכותב שמי שמשמח לבבות נשברים הרי זה דומה לשכינה, **'להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים'** כך מתדמים לקב"ה.

למה צמנו ולא ראית

ממשיך הנביא ישעיה בדבר ה' 'קרא בגרון אל תחשוך כשופר הרם קולך והגד לעמי פשעם ולבית יעקב חטאתם, ואותי יום יום ידרשון ודעת דרכי יחפצון כגוי אשר צדקה עשה ומשפט אלהיו לא עזב ישאלוני משפטי צדק קרבת אלוקים יחפצון' באותה תקופה היו צרות לכלל ישראל והם התענו והתפללו לקב"ה בצום ובכי ומספד אבל הם לא ראו שום ישועה, הם באו לשאול את ישעיה הנביא איפוא ההבטחה של **'כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו כה' אלוקיני בכל קראינו אליו?'** אנחנו מתפללים וצמים ולא רואים ישועה - **'למה צמנו ולא ראית ענינו נפשינו ולא תדע'** למה הקב"ה לא רואה את התפילה והצום שלנו? מה עונה להם ישעיה הנביא בדבר ה' **'מידות! מידות! מידות! כל הצומות והתפילות שלכם לא שוים כלום אם המידות נשארות רקובות, 'הן ביום צמכם תמצאו חפץ וכל עצביכם תנגושו, הן לריב ומצה תצומו ולהכות באגרוף רשע לא תצומו כיום להשמיע במרום קולכם, הכזה יהיה צום אבחרהו יום ענות אדם נפשו הלכך כאגמון ראשו ושק ואפר יציע הלזה תקרא צום ויום רצון לה'** אגמון זה צמח שמתכופף וכך הם היו מתכופפים כך היום בוידויים וצומות, ועל זה אומר הנביא שכל זה לא שווה כלום כשלא מתקנים את המידות, אלא **'הלא זה צום אבחרהו פתח חרצובות רשע והתר אגודות מוטה ושלח רצוצים חפשי וכל מוטה תנתקו, הלא פרוס לרעב לחמך'** פרוס לרעב נפשך זה לא רק מאה שמונים

טלפונים והוא בקושי היה בקשר עם המשפחה, הוא שכב בחדר לבד עצוב ומדוכדך, הגיע יום כיפור והוא שוכב עם עצמו בחדר בודד ונדכא, פתאום נכנס לחדר מלאך בשם **'יעקב אדלשטיין'** שהיה משש הבחורים הראשונים שהגיעו לישיבה וכל היום כיפור ר' יעקב ישב לידו בחדר והתפלל את כל התפילות ביחידות איתי ביחד, זה היה הדרגה של ר' יעקב כשהוא היה בחור, והבנים של ר' יעקב סיפרו לי שהם שאלו אותו והוא אמר שהסיפור נכון, סיפרתי את הסיפור בחי ר' יעקב ברבים ולא הזכרתי את שמו וניגש אלי אדם ואמר לי אני בטוח שזה היה ר' יעקב! שאלתי אותו מאיפוא אתה יודע? והוא אמר שהוא מכיר אותו היום והוא לא השתנה כלום.

רבותי! כל המלאכים היוצאים מהתשר"ת תש"ת, אני מבטיח לכם שהמלאכים היוצאים מ'להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים' הם לא פחות מהמלאכים היוצאים מהשופר, הרב וואזנר שאל פעם את ר' יעקב מאיפוא יש לו כח של ברכה, ר' יעקב התחמק ואמר שאם יכתבו את הברכות של התקיימו ימלאו כמה וכמה כרכים, אבל הרב וואזנר לא הרפה ושאל שוב מהיכן הכח שלך? אמר לו ר' יעקב: אני לא יודע בוודאות אבל אולי אולי בגלל שאני כל יום משקיע שעות על גבי שעות בלהקשיב לאנשים שבורים ורצוצים שפורקים את הלב מכל הצרות שיש להם, הנהגה כזו היא הנהגה של הקב"ה ואולי מידה כנגד מידה זכיתי שהקב"ה אומר: הוא מקשיב לבנים שלי אני יקשיב גם לו לפעמים.

בשבילך לא, בשבילי כן!

החזון איש הקדוש ליבם של ישראל התגוררו בשכונות זוג ניצולי שואה שבורים ונדכאים, הם היו מגיעים כסדר לבית של החזון איש והוא היה יושב ומקשיב להם במשך שעות על גבי שעות, הוא לא עשה באותו זמן חשבונות של ביטול תורה כמה קטעים של חזון איש הוא יכול לכתוב... אחרי כמה שבועות החזון איש אומר לאותו יהודי: אי אפשר כל הזמן לחשוב על העבר צריך להתחיל לבנות את העתיד, הוא ייעץ לו לפתוח חנות למוצרי תפירה וזה יכניס להם טעם וסיפוק בחיים, הדלת שלי תמיד פתוחה לעזור לך, אותו יהודי היה נכנס לחזון איש תמידים כסדרם ומתייעץ איתו על מחט וסדקית מה ואיפוא לקנות, והחזון איש מבין ומאזין מביט ומקשיב ועונה לו על כל פרט ופרט, ופעם אחת חיכו בתור הרבה אנשים להיכנס לחזון איש אבל הוא ישב עם אותו זוג במשך יותר מחצי שעה ונתן לכולם לחכות בסבלנות בחוץ, שאלו אחר כך את החזון איש: הרי זה טירחא דציבורא? אמר להם החזון איש: כל הציבור הזה מחוייבים גם כן בלהחיות רוח שפלים, הם אנשים מרוסקים וכולנו חייבים לחזק אותם, הגיע ליל יום כיפור ואותו יהודי בא להתפלל אצל החזון איש, החזון איש רואה אותו

באיזה 'זיץ' ישב הטשובינער רב בליל יום כיפור

שר התורה הטשובינער רב שכל התורה כולה היתה פרוסה לפניו כשמלה, בליל יום כיפור אחרי מעריב הוא עבר על יד שטיבל של יוצאי פולין ושמע משם קולות של ניגונים, הוא הסתכל ורואה שיושבים שם ניצולי שואה אנשים שבורים ומרוסקים שנשארו אחד מעיר ושנים ממשפחה, הם איבדו את כל המשפחה, הורים אחים ואחיות, אשה וילדים, בודדים וגלמודים בעולם ששתו במשך שש שנים את כוס התרעלה עד תומה, ואותם יהודים התיישבו אחרי מעריב לזיץ ושרו ניגונים ומארשים שהיו שרים בבית אבא בעיירה בפולין, זה מה שעשה להם טוב בנשמה ההתרפקות והגעגועים לעולם שהיה להם לפני החורבן, הטשובינער רב בכבודו ובעצמו התיישב על יד השולחן והתחיל לשיר איתם ביחד, אחרי כמה דקות עבר במקום אברך בשם **'ר' שלמה זלמן אויערבך'** הוא שמע את הניגונים ונכנס לראות והוא קופא על מקומו, הוא רואה את שר התורה יושב בליל יום כיפור בזיץ ושר מארשים, במוצאי יום כיפור הוא נכנס לטשובינער רב ושאל: ילמדינו רבינו, בשלמא אותם יהודים הם שבורים ורצוצים וזה מה שיחזק אותם, אבל בשביל שר התורה זה לא בזבז זמן? לא חבל על כל רגע בפרט בליל יום כיפור? **אמר לו הטשובינער רב:** התכנית המקורית שלי היתה לשבת בליל יום כיפור וללמוד את כל מסכתא יומא מכריכה לכריכה, עברתי בשטיבל וראיתי את היהודים השבורים האלו וידעתי שאם יהודי במעמד שלי ישב איתם ביחד זה יתן להם עידוד ונחמה, אמרתי לעצמי: טשובינער רב, מה יעשה יותר נחת רוח לפני הבורא עולם בליל יום כיפור? שתלמד את כל מסכתא יומא או שתחיה את הלבבות הנשברים של אותם יהודים? ודאי לחיות את הלב של אותם בנים של הקב"ה יותר חביב לפניו! לכן התיישבתי ושרתי איתם ביחד, **'ר' שלמה זלמן** סיפר את הסיפור הזה בהתרגשות והיה מוסיף כששמעתי את התשובה הזו נחה דעתי, תמיד כשהייתי מדבר עם הטשובינער רב בלימוד הייתי יוצא עם חלישות הדעת נוראה, איך כל התורה כולה פרושה לפניו ככה? אחרי הסיפור הזה הבנתי למה הוא זוכה לזה ואני לא, כשאדם דבק במידותיו של הקב"ה הסייעתא דשמיא שיש לו בלימוד היא בדרגה אחרת לגמרי, ומי שהכיר את ר' שלמה זלמן ידע שהוא היה גאון הדור במידות והמעשה הזה הפעים אותו יותר מהכל.

למה ויתר ר' יעקב אדלשטיין על תפילה בציבור ביום כיפור

שמעתי מהגר' ישראל שפיצר סיפור שהוא אמר שהוא שמע את זה בכלי ראשון מבעל המעשה, אותו אדם כשהיה בחור צעיר נכנס ללמוד בישיבת פונבז' מיד בהקמת הישיבה, בחודש אלול הוא חלה בצהבת ושכב כל הזמן בחדר על מיטתו, באותם ימים לא היו

וארבע שעות של מקוה טהרה, במשך עשרים וארבע שעות שכל שעה מורכבת משישים דקות וכל דקה משישים שניות אנחנו טובלים במקוה טהרה שנקרא 'עיצומו של יום' אין לתאר את המעלה בזה.

איזהו שוטה המאבד מה שנותנים לו

ואני רוצה לעשות לכם חשבון פשוט - המצוה הזו היא מהותו של יום וכמו שיש מעלה למצוות שמקיימים בשבת כך יש מעלה למצוה שמקיימים ביום כיפור, והמהות של צום זה מצוה שיש בה עינוי וצער, חז"ל הקדושים מלמדים אותנו 'טוב אחת בצער ממאה שלא בצער' וככל שהצום יותר קשה המצוה יותר חביבה, בארחות צדיקים כתוב שהעושה מצוה בשמחה יש לו שכר אלף ידות יותר ממי שהמצוה עליו למשאוי, ואני שואל אתכם: האם לא כדאי לשבת ביום כיפור ולחשוב כל שניה ביום הזה אני טובל במקוה טהרה, כל חולשה וכאב ראש שמרגישים בצום זה קרבן שאנחנו מקריבים לקב"ה ויפה אחת בצער, אתה הרי ממילא צם אם תעשה את זה בשמחה זה יהיה שוה פי אלף, לא חבל? כתוב שמי שמבעט ביום כיפור לא זוכה לכפרה של יום כיפור, וודאי שלצד הקדושה ככל שיותר מעריכים את היום כיפור, ככל ששמחים עם כל רגע ורגע כל זוכים יותר לטהרה של יום כיפור, ובדוק ומנוסה שזה גם עוזר שהצום יהיה יותר קל, להרגיש בכל רגע את חסד ה' שאנחנו טובלים לפני ה' במקוה טהרה ובכך הטהרה הרבה יותר גדולה.

עד שירצה את חבירו

עוד דבר שאסור לשכוח לרגע שעבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חבירו, לא לחכות לרגע האחרון! כל אחד חייב לשבת ולשחזר האם הוא פגע במישהו בכוונה או שמישהו נפגע ממנו אפילו בלי כוונה, וכשנזכרים בכזה דבר לא כדאי לחכות אפילו רגע אלא מיד ללכת לרצות את חבירו, אני פוסק הלכה למעשה: כשנזכרים באמצע הסדר שפגעו במישהו אפשר לעצור וללכת לפייס אותו, זה חלק ממצות התשובה ואסור לחכות אפילו רגע.

ניגש אליו ושואל בחמימות: ר' יעקב, איך הולך העסקים? אותו יהודי לא הבין מה הולך כאן, הוא היה יהודי הונגרי ירא שמים והוא רואה שגדול הדור החזון איש בליל יום כיפור מדבר איתו על עסקים, 'כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו' אנחנו נמצאים עכשיו לפני ה' מי חושב בכלל על ביזנעס? והוא שאל את החזון איש: האם זה מה שהרב'ה חושב ומתעסק ביום כיפור? אמר לו החזון איש ארבע מילים 'בשבילך לא, בשבילי כן! אצלך זה ביזנעס ודאי שזה לא שייך ליום כיפור, אבל אצלי זה נידון של 'להחיות רוח שפלים ולב נדכאים' זה היום כיפור של החזון איש, של החפץ חיים, של הטשובינער רב, דומים לשכינה.

מי 'מסודר' ביום כיפור

אנשים חושבים שהם מסודרים ביום כיפור, יש להם מניין ישיבתי, מקום ליד השליח ציבור, הסטנדר שלו מלא מזן לזן ר' שמשון פינקוס מצד ימין של המחזור ושפתי חיים מצד שמאל ועבודת התפילה על גביהם, הוא בטוח שככה הוא מסודר ליום כיפור אבל המידות שלו נשארות אותו דבר, עיקר העבודה חסר מהספר, וצריך לדעת שעיקר תיקון המידות מתחיל בבית, ר' חיים ויטאל כותב דבר נורא - מי שיש לו פרוייקטים של חסד וכל העולם עומד עליו אבל אין לזה השפעה על ההנהגה שלו בבית עם האשה והילדים, כשהוא יגיע לשמים שום דבר לא שוה כלום.

הדרכה רוחנית לצום קל

יש כאלו שמ11:00 בבוקר מתחילים לפזול לכיוון השעון ולחשבון כמה שעות נשאר עד הכוס קפה של מוצאי יום כיפור, זריזים מקדימים מ10:00 והמקדימים יותר מתחילים מ9:00, ואמנם אין בזה שום איסור לא מן התורה ולא מדברי קבלה אפשר לשבת כל היום כיפור ולעשות חשבונות של שעות דקות ושניות, אבל לא צריך להיות טיפש! כתוב בפסוק 'כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם' מה הפירוש 'ביום הזה'? לפי פשוטו של מקרא פירושו התאריך של יום כיפור מכפר, אבל חז"ל הקדושים דורשים 'ביום' על ידי היום, עיצומו של יום מכפר, היום הקדוש הזה הוא עשרים

ה' יעזור לכולנו לעשות תשובה שלימה מאהבה, ונזכה כולנו לשנה טובה ומתוקה, לגמר חתימה טובה, תחל שנה וברכותיה, אמן ואמן.

להצטרפות לקבלת השיעורים והגליונות:

@ 2132817@gmail.com

050-9127078